

Η Πρόβλη συγχρηματοδοτείται
από την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΤΠΑ)
και από Εθνικούς Πόρους
της Ελλάδας και της Κύπρου

ΘΑΛΑΣΣΕΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Ιδέες, Έργα & Δρώμενα
στο Αιγαίο & την Ανατολική Μεσόγειο
μέσα από την προσέγγιση
στα πολιτιστικά τοπία Κρήτης & Κύπρου

ΟΙ ΘΗΣΑΥΡΟΙ ΤΟΥ ΨΗΛΟΡΕΙΤΗ
Συνομιλώντας με
την κρητική ψυχή

Το έργο «**Ιδέες, Έργα & Δρώμενα στο Αιγαίο & την Ανατολική Μεσόγειο μέσα από τα Πολιτιστικά Τοπία Κρήτης & Κύπρου**» στοχεύει στην προώθηση του εναλλακτικού τουρισμού, της ανάδειξης και προβολής της πολιτιστικής φυσιογνωμίας των περιοχών του βορειοδυτικού Ψηλορείτη, σε άμεση συνάφεια με τη στήριξη των παραδόσεων, των δρώμενων και των συνηθειών ζωής του αγροτικού πληθυσμού της περιοχής του Ψηλορείτη. Η ανάγκη δημιουργίας ενός υψηλού επιπέδου προδιαγραφών πολιτιστικού τουρισμού στην Μεσόγειο με την αντίστοιχη συμμετοχή κοινοτήτων και τοπικών φορέων που θα τον προωθήσουν, αποτελεί γενικά, το σύγχρονο στόχο των Ευρωπαϊκών πολιτικών στο πλαίσιο της αειφορίας και των ολοκληρωμένων σχεδίων για τοπική ανάπτυξη.

Κύριος στόχος του έργου είναι η ανάπτυξη και η προώθηση της κοινωνικής ισότητας, καθώς και η κατοχύρωση των κοινωνικών δικαιωμάτων όλων των πολιτών με τη συμμετοχή σε τοπικά δρώμενα εκπαιδευτικού και πολιτιστικού χαρακτήρα.

Το έργο καλύπτει ένα ευρύ φάσμα θεμάτων, όπως:

- Προώθηση της δια βίου εκπαίδευσης.
- Διαμόρφωση περιβαλλοντικής πολιτικής για την προστασία του περιβάλλοντος και της πολιτιστικής κληρονομιάς, τη διάσωση βιοτόπων και τοπίων φυσικής ομορφιάς, τη διάσωση της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς με την προστασία των κατά τόπους μνημείων και των παραδοσιακών οικισμών.
- Ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης σε θέματα ανάδειξης και διαχείρισης της πολιτιστικής κληρονομιάς
- Συνεργασία με άλλους φορείς, εντός και εκτός Ελλάδος, με την τοπική αυτοδιοίκηση και με χώρες της Ε.Ε για την προστασία της φύσεως και των οικοσυστημάτων

Αναμενόμενα αποτελέσματα του έργου είναι:

1. η περαιτέρω οικονομική ανάπτυξη των τοπικών επιχειρήσεων,
2. η άρση της απαξίωσης και της εγκατάλειψης της αγροτικής υπαίθρου,
3. η κατάρτιση επαγγελματιών και ειδικών ομάδων σε περιβαλλοντικά και πολιτιστικά θέματα,
4. η ανάδειξη και υποστήριξη συνεργασίας μεταξύ των επιχειρήσεων,
5. η προώθηση και περαιτέρω αξιοποίηση των παραδοσιακών τοπικών προϊόντων,
6. Η διάσωση, διατήρηση, ανάδειξη και αξιοποίηση της υπάρχουσας αγροτικής κληρονομιάς,
7. η ενίσχυση της τοπικής οικονομίας, μέσα από την ανάδειξη μνημείων και η ανάπτυξη νέων τουριστικών πόρων (περιηγητικός τουρισμός, αγροτουρισμός),
8. η δημιουργία ισχυρής εικόνας επωνύμου προϊόντος (brand image) για τα προϊόντα των νησιών στο εξωτερικό μέσα από την διαφοροποίηση και την ανάδειξη της ελληνικής παράδοσης και ιστορίας,
9. η ενίσχυση της διασυνοριακής συνεργασίας και η ανάδειξη κοινών πολιτισμικών στοιχείων των δύο χωρών,
10. η ευαισθητοποίηση της Κρητικής και Κυπριακής Κοινωνίας σχετικά με την αξία της πολιτιστικής και αγροτικής κληρονομιάς.
11. Η δημιουργία ευρωπαϊκών δικτύων στην ευρύτερη περιοχή της Μεσογείου.

Το Πρόγραμμα Διασυνοριακής Συνεργασίας "Ελλάδα – Κύπρος" 2007 – 2013 είναι ένα πρόγραμμα Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας το οποίο συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ).

Το αναπτυξιακό όραμα του Προγράμματος για την Προγραμματική Περίοδο 2007-2013 είναι η ανάδειξη της περιοχής συνεργασίας ως πόλου αειφόρου ανάπτυξης στον ευρύτερο χώρο της Νοτιοανατολικής Μεσογείου στην κατεύθυνση της ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας.

Σκοπός και αντικείμενο της ταινίας τεκμηρίωσης:

Ο στόχος της ταινίας είναι να καταγράψει με εύληπτο και παραστατικό τρόπο τα ιδιαίτερα πολιτιστικά αποθέματα που διαθέτει ο τόπος του ΒΔ Ψηλορείτη και τους τρόπους που αυτά αναδεικνύονται με τη συστηματική βιωματική μέθοδο ενεργοποίησης κοινού.

Το έργο υλοποιούν: η **Αποκεντρωμένη Διοίκηση Κρήτης** (συντονιστής φορέας) με στόχο την εποπτεία και δημιουργία δικτύων για την προστασία και προβολή των πολιτιστικών και φυσικών πόρων της Κρήτης το **Παιδαγωγικό Ινστιτούτο του Υπουργείου Παιδείας της Κύπρου** με στόχο το σχεδιασμό και υλοποίηση προγραμμάτων περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και Αειφόρου ανάπτυξης στην Κύπρο, ο **Πολιτιστικός φορέας «Οικομουσείο Αγροτικής Ζωής Ορεινής Ρεθύμνης – ΚΟΥΡΗΤΙΑ ΟΔΟΣ»** με στόχο την τεκμηρίωση για την ανάπτυξη των τοπικών παραδοσιακών παραγωγών και την προώθηση του πολιτιστικού και οικολογικού τουρισμού στην περιοχή του ΒΔ Ψηλορείτη και η **Κοινότητα Πεδουλά της Κύπρου**, με στόχο την προώθηση του τουρισμού και των αγροτικών προϊόντων της περιοχής του Τροόδους.

Μέσα από το τρίπτυχο «*καταγραφή – ανάδειξη – διάδοση*» ταινία εντοπίζει τα πιο ελκυστικά σημεία αυτής της προσέγγισης για να μεταφέρει την ιδιαίτερη φυσιογνωμία του τόπου και των ανθρώπων του σε ένα ευρύτερο κοινό.

Η παρουσίαση του τόπου, των μακραιώνων πρακτικών και των καθημερινών ασχολιών των κατοίκων γίνεται μέσα από συνεντεύξεις με ντόπιους, τους κύριους φορείς του νοήματος και βασικούς ξεναγούς μας στην πραγματικότητα και τη μυθολογία του τόπου.

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ: ΤΑΞΙΔΕΥΟΝΤΑΣ ΜΕ ΤΟΥΣ ΚΟΥΡΗΤΕΣ

1. Ο Τόπος και η Ιστορία του

- A. Μαργαρίτες, το χωριό των πιθαριών
- B. Ο δρόμος των Κουρήτων
- Γ. Ο δρόμος των ιερών σπηλαίων
- Δ. Παραδοσιακοί Οικισμοί
- E. Μουρτζανά

2. Οι Δρόμοι του Νερού

- A. Μυλοπόταμος
- B. Άγιος Σύλλας
- Γ. Κρανίος Ερμής

3. Πεζοπορικές Διαδρομές

- A. Το φαράγγι του Αγίου Αντωνίου
- B. Το Αρχαιολογικό Πάρκο της Ελεύθερας
- Γ. Το μονοπάτι με τα Αρχοντικά Περιβόλια
- Δ. Ο δρόμος των βοτάνων και του μύθου

4. Μινωιτών Γεύσεις

Η διατροφή αποτελεί το μέσο βιωματικής επαφής με την τοπική ιστορία και την πολιτιστική ταυτότητα του τόπου, αναδεικνύοντας την πολιτιστική φυσιογνωμία σε καινοτόμο στοιχείο ανταγωνιστικότητας των τόπων στη διεθνή τουριστική αγορά.

- A. Ο δρόμος του κρασιού
- B. Ο δρόμος της πέτρας
- Γ. Ο δρόμος της ελιάς

Ο ΤΟΠΟΣ ΚΑΙ Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ

Τζανακιανά: παραδοσιακός αγροτικός οικισμός από τα βυζαντινά χρόνια με μνημεία προβιομηχανικής κληρονομιάς και δείγματα τοπικής αρχιτεκτονικής.

Μαργαρίτες: από τη λέξη μαγαρίτες, δηλαδή αγγειοπλάστες, είναι το χωριό των Πιθαράδων, των παραδοσιακών τεχνών της πέτρας, του ξύλου και της υφαντικής.

Λαγγά: χωριό των κτιστάδων, χαρακτηρισμένο μνημείο για την αρχιτεκτονική του τυπολογία και την πολεοδομική του οργάνωση.

Επισκοπή Μουρτζιανών: παραδοσιακός οικισμός με ενετικά αρχοντικά, υψηλής πολιτιστικής αξίας, με πλήθος μικρών και μεγάλων οικημάτων με ιδιόμορφη τεχνοτροπία, στην κατάληξη του φαράγγιού του ποταμού Μουρτζιανιώτη, παραπόταμου του Γεροπόταμου.

ΟΙ ΔΡΟΜΟΙ ΤΟΥ ΝΕΡΟΥ

Ιερό του Κραναίου Ερμή: στην αρχή του φαραγγιού που ρέει ο Πηξός ποταμός. Κατά την Μινωική περίοδο ο θεός λατρευόταν σε μια βραχοσκεπή ενώ οι τελετουργίες γίνονταν στην ύπαιθρο.

Άγιος Σύλλας: συστάδα τεσσάρων σπιτιών, στην παλαιά οδό Ρεθύμνου- Ηρακλείου, εκεί που ο Δαμαβολίτης παραπόταμος συναντά τον Γεροπόταμο .

ΟΙ ΔΡΟΜΟΙ ΤΩΝ ΒΟΤΑΝΩΝ

Τα Αρχοντικά Περβόλια: πλακόστρωτο ιστορικό μονοπάτι με κρήνες, περιβόλια εσπεριδοειδή, βυζαντινά εξωκκλήσια, νερόμυλους και αυτοφυή κυπαρίσσια στο φαράγγι Λαγγός, που ξετυλιγεται από το λατρευτικό σπήλαιο του Αγίου Ονουφρίου στο Τριπόδο, μέχρι τις Μαργαρίτες, και το λατρευτικό σπήλαιο του Αγίου Αντωνίου.

Πιθαρουλιανά: εγκαταλελειμμένο χωριό με προβιομηχανικές ιστορικές εγκαταστάσεις των κεραμείων.

ΜΙΝΩΙΤΩΝ ΓΕΥΣΕΙΣ

Ο Δρόμος του Κρασιού: Αμάρι από το αμάριος, ο τόπος με τα νερά, περιοχή πλούσια σε βλάστηση, με πλήθος πηγών, ρυάκων και χειμάρρων, άγρια βλάστηση, αρωματικά φυτά και βότανα, και πανάρχαιους ελαιώνες.

Ο Δρόμος της Πέτρας: το Λειβαδιώτικο Αόρι στα 1.600μ, εκεί που η τυροκόμηση στα Μιτάτα (πετρόκτιστα ποιμενικά καταλύματα) συναντά την κρητική μαντινάδα και το χορό.

Ο Δρόμος της Ελιάς: η Μνημειακή Ελιά και ο αρχαίος κρητικός ελαιώνας.

Βοσκός - τυροκόμος σε μιτάτο και βοσκός - ιδιοκτήτης κοπαδιού: μας εξηγούν πώς γίνεται η τυροκόμηση με τον παραδοσιακό τρόπο και μας μιλάνε για τη ζωή στις ορεινές περιοχές του Ψηλορείτη.

Αγγειοπλάστης – αγγειοπλάστρια: μας δίνει τη δυνατότητα να παρακολουθήσουμε τι συμβαίνει σε ένα εργαστήριο όπου δουλεύονται μικρά χρηστικά αντικείμενα αλλά και μεγάλα αποθηκευτικά πιθάρια.

Βοτανοσυλλέκτης: μας μπει στον κόσμο των βοτάνων και μας εξηγεί τις θεραπευτικές τους ιδιότητες και τη χρήση τους στην κρητική κουζίνα.

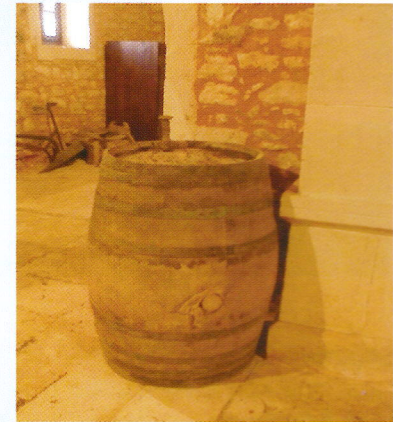
Χορευτής – Λυράρης: μας μιούν στον κόσμο του χορού και της μουσικής, που αποτελούν αναπόσπαστο κομμάτι της κρητικής ταυτότητας

Μαγειρίσσα παραδοσιακών φαγητών: μας μιλάει για τις αρχές της κρητικής κουζίνας που αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα και ζωντανότερα κεφάλαια της παραδοσιακής ζωής και παράλληλα μας δίνει πληροφορίες για την οικιακή οικονομία του νησιού.

Ιδιοκτήτης και θαμώνες παραδοσιακού καφενείου: ερχόμαστε σε επαφή με την ατμόσφαιρα του χωριού, ακούμε ιστορίες από το παρελθόν μπλεγμένες με μύθους, αντιλαμβανόμαστε τη λεπτή γραμμή που ενώνει τη ζωή της κάθε μέρας με τον κόσμο της φαντασίας.

Φαμπρικάρης (χειριστής παλαιού ελαιοτριβείου με μυλόπετρα):
μας ξεναγεί σε ένα παραδοσιακό ελαιοτριβείο

Έρευνα –μελέτη-επιμέλεια υλοποίησης δράσεων:

Αναστασία Φρυγανάκη

Βιβιάννα Μεταλληνού

Σενάριο:

Ελισάβετ Λαλουδάκη

Βιβιάννα Μεταλληνού

Αναστασία Φρυγανάκη

Σκηνοθεσία:

Ελισάβετ Λαλουδάκη

Massimo Pizzocaro

Μοντάζ:

Κώστας Παπαδόπουλος

Ευχαριστούμε θερμά όλους όσους συνέβαλαν στην υλοποίηση της ταινίας.

Αρχαιολόγος: μας βοηθάει να αντιληφθούμε την αδιάκοπη συνέχεια του κρητικού τρόπου ζωής απ' τον μινωικό πολιτισμό μέχρι τις μέρες μας.

Ιστορικός: μας βοηθάει να αντιληφθούμε τη συνέχεια του τόπου και των ανθρώπων του στο διηνεκές του χρόνου με την εξέλιξη των οικισμών, των κτισμάτων και των μνημείων τους.